

EGYETEMI
HALLGATÓI
KÉPVISELET

www.ehk.bme.hu

MŰHELY

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem lapja

XVIII. évf./11. szám – 2020. október 12.

A versenyek végeredményét a sportolók pillanatnyi állapota határozza meg, ez a teljesítmény pedig hosszas felkészülés és áldozathozatal eredménye a versenyző részéről.

Cikkünk a 9. oldalon

HIRDETÉS

Adószámunk:

18036754-1-43

Köszönjük a támogatást azoknak, akik adójuk 1%-ának felajánlásával a **Műegyetemi Hallgatókért Alapítványt** segítették.

A 2020-ban befolyt összeget, 376 086 Ft-ot utazási- és esélyegyenlőségi pályázatra fordítja az Alapítvány.

Egy felütés, ami gondolkodásra sarkall • Mindenkinek vannak olyan mondatok az életében melyek beleégnek a tudatába. Ezen mondatok vagy ismertek az illető számára, vagy csupán kemény pszichológiai terápia útján bukkannak a felszínre. Ritka, hogy valaki felfedi belsőjének eme bugyrait mások előtt, de még inkább, ha a társadalom számára is publikussá teszi. **Cikkünk a 12. oldalon**

Kalifornia lángokban

Az Egyesült Államok nyugati partvidékét lángok borítják, apokaliptikus képet festve a térségben. Jelenleg többtucatnyi tűz tombol, mely a lakosok házainak porrá égését és a helyi élővilág ütemes pusztulását idézi elő Kaliforniában és a szomszédos államokban.

Tűzszezon van a térségben, öngyulladások jelennek meg, mely az erdő körfogásának része, de idén mintha valami más is közrejátszana. Az emberi felelőtlenség és a klímaváltozás baljós jövőt vetít elő Amerika nyugati parti államai számára.

Cikkünk a 7. oldalon

Minden megoldás érdekel Műanyag szemét

Cikkünk a 10. oldalon

Láthatóvá tenni őket a HÖK számára

Illusztráció: Pesti Laura Emese

Az idei tanév mindenki számára felvet új kérdéseket, de azoknak a hallgatóknak, akik külföldi ösztöndíjjal vesznek részt az oktatásban, még több kihívással kell szembenézniük. Annak érdekében, hogy számukra is minél gördülékenyebben indulhasson a tanév, a külföldi mentorprogram csapata a háttérben folyamatosan segítségükre van. A mentorprogramról és a külföldi hallgatók helyzetéről egyetemünkön Szabó Fruzsínával a Mentorprogram elnökével és Szabó Dániel EHK Külügyi és Erasmus felelőssel beszélgetek.

Cikkünk a 2. oldalon

HIRDETÉS

Oktatás, Juttatás, Pályázatok,
Kollégium, Sport, Szabályzatok

Láthatóvá tenni őket a HÖK számára

Az idei tanév mindenki számára felvet új kérdéseket, de azoknak a hallgatóknak, akik külföldi ösztöndíjjal vesznek részt az oktatásban, még több kihívással kell szembenézniük. Annak érdekében, hogy számukra is minél gördülékenyebben indulhasson a tanév, a külföldi mentorprogram csapata a háttérben folyamatosan segítségükre van. A mentorprogramról és a külföldi hallgatók helyzetéről egyetemünkön **Szabó Fruzsina**val a Mentorprogram elnökével és **Szabó Dániel** EHK Külügyi és Erasmus felelőssel beszélgetek.

KOVÁCS ZSÓFIA

Hogyan változott az elmúlt években a BME-n tanuló külföldi hallgatók létszáma?

Dani: Megfigyelhető, hogy a külföldi hallgatók száma folyamatosan nő, így mára nagyjából az egyetem 10%-át teszik ki. Tapasztalataink szerint évről évre egyre több külföldi hallgató

választja egyetemünket, mely nagyon pozitív visszajelzést jelent számunkra. **Fruzsina:** Jelenleg az egyetemen tanuló külföldi hallgatók vagy pár hónapra érkeznek Erasmus+ program keretében, vagy teljes képzési idővel vesznek részt olyan programokon, mint például a Stipendium Hungaricum program (SH) vagy Ösztöndíjprogram Keresztény Fiataloknak (SCYP).

Ősszel nagyjából 300 külföldi hallgató érkezett egyetemünkre, de folyamatosan zajlanak még az ügyintézesek, így ez csak egy durva becslés. Aki felvételt nyer, nem feltétlen kezdi el/fejezi be a tanulmányait, általában vízumprobléma miatt. Az idei tanévkezdést tovább nehezítette a vírus miatti járattörések, illetve a különböző beutazási engedélyek, vízumok hiánya. Az ügyintézés harmadik országból érkezőnek még nehezebb, mivel lehet, hogy 100 km-eket kell utazniuk a vízum megszerzése miatt, mely a vírushelyzet hatására még bonyolultabbá vált. A hibrid oktatással azonban lehetőséget kapnak, hogy később is tudjanak csatlakozni a képzéshez.

Mi vonzza a külföldi hallgatókat a BME-re? Mekkora szerepet játszik a vonzerőben Magyarország turisztikai értéke, és mekkora hangsúly van a BME oktatási színvonalán?

Fruzsina: Fontos kiemelni, hogy egyetemünk európai színvonalú oktatást biztosít, így nem csoda hogy

IFotó: Nagy Eszter

jelenleg 64 országból érkeznek hozzánk hallgatók. Elmondásaik szerint szeretik országunkat, mely a tartózkodási engedéllyel további lehetőséget biztosít számukra más európai országok megismerésére is. A magyar nyelv tanulása kötelező elemként szerepel tantervükben, de ezen felül

sokan nagyon aktívan belemerülnek a kultúránkba és a szokásainkba. A BME népszerűségét tovább növeli, hogy egymásnak ajánlják egyetemünket, így észrevehető, hogy akár egy harmadik országbeli helyről is többen érkeznek hozzánk.

Mennyiben hasonlít vagy tér el egy külföldi hallgató képzése a magyar hallgatóékkal szemben?

Fruzsina: A külföldi hallgatók gyakorlatilag ugyanazon a képzésen vesznek

oktatók szívesen fogadják a külföldi hallgatókat és sok segítséget is nyújtanak számukra.

Milyen feladatokat lát el egy mentor?

Fruzsina: Már megérkezésüktől kezdve felvesszük a külföldi hallgatókkal a kapcsolatot a szükséges papírok intézése érdekében. A tanulmányokkal kapcsolatos ügyintézésen kívül, minden lehetséges módon igyekszünk támogatni őket. Segítséget nyújtunk nekik gyakorlatilag az élet minden területén, legyen szó álláskeresésről, szállás-, kollégiumi férőhely intézéséről, orvosi- vagy egyéb hivatalos papírok intézéséről, programok szervezéséről. Ha hivatalos ügyet kell intézni, és szükség van fordításra, akkor megyünk velük, és segítünk tolmácsolni. Működik egy ügyeleti rendszerünk is, melyen bármikor elérnek minket, ha sürgős ügyben szorulnak támogatásra.

A külföldi hallgatók milyen ponton tudnak kapcsolódni a BME HÖK szervezeteihez (HK-k, EHK)? Jellemző-e, hogy segítségért kifejezetten a HK-t, vagy az EHK-t keresik meg?

Dani: A külföldi hallgatók képzése jelenleg vakfoltot képez az EHK számára, mert nem pontosan abban a szabályzati környezetben tanulnak, mint a magyar hallgatók, továbbá kommunikációs nehézségek is vannak. A hallgatói kérdések megválaszolásakor gyakran használunk szakszavakat, hivatkozunk szabályzati pontokra, amelyek – ha nincsenek naprakészen tartva – könnyen okozhatnak félreértést. Sajnos nem mindig elég a B2-es nyelvvizsga, de bizonyos szituációkban a C1-es is kevés. Mindenek előtt a legfontosabb lépés lenne, hogy kiépítsük a

kapcsolatot a szervezetünk és a külföldi hallgatók között.

A legtöbb karon lezajlik a tanév kezdetén egy bemutatkozás, ahol lehetőségük van megismerkedni a HK-val. Ennek ellenére ritka, hogy külföldi hallgató keres meg minket, de ez a gyakoriság karonként változhat. Fontos lenne tájékoztatni őket az általunk nyújtott lehetőségekről, például, hogy az oktatókkal egy nagyon jól kiépített hálónk van, így ha minket keresnének, hatékonyabban tudnának eljárni, és nem lenne szükség Fruziékon keresztül intézkedni, mivel közvetlenül is elérhetőek vagyunk.

A Hallgatói Képviselőtagjai között jelenleg nincs külföldi hallgatónk, pedig a lehetőség előttük is nyitva áll. Ennek elsődleges oka valószínűleg, a már korábban is említett nyelvi akadály lehet.

Hány mentor dolgozik a BME-n tanuló külföldi hallgatók mellett? Hogyan lehet csatlakozni a csapathoz? Milyen feltételei vannak ennek?

Fruzi: Idén 25 mentor kezdi el munkáját a BME-n, melyből 7-en most csatlakoztak hozzánk 35 jelentkezőből. A kiválasztás 2 fordulós volt. Az első forduló körülbelül egy órás interjú, ahol felmérjük a jelentkezők motivációit és a lelkesedésüket a várható feladatok iránt. Ezt követően egy laza hangulatú közös találkozót szervezünk a már meglévő mentorokkal. Itt a második fordulón egy improvizációs feladatot kapnak, hogy lássuk mennyire bátran és milyen nyelvtudással szólnak fel nagy csoport előtt, hiszen erre szükségük lesz munkájuk során. Az ismerkedős esemény keretében jobban megismerhetjük a jelentkezőket, és ők is megbarátkozhatnak a csapattal, és bepillantást nyerhetnek abba, hogy pontosan milyen munkát végzünk. Ez nagyon fontos, mivel általában azt gondolják csak egy-két programszervezésről szól az egész mentorkodás. Pedig sokkal összetettebb feladatot látunk el. Ezt követően választjuk ki az új tagokat.

Milyen terveitek vannak a jövőben a külföldi hallgatók fogadásával, itt létük minőségének emelése érdekében?

Fruzi: Fontos számunkra az EHK-s kapcsolati rendszer továbbfejlesztése. Ez a szervezet sokat tud segíteni a tanulmányi rendszerben felmerülő problémák orvoslásában.

Dani: Ennek érdekében elsődleges tervünk egy szoros kapcsolat kiépítése a mentorprogrammal, hogy az EHK számára ne egy „vakfolt” legyen a külföldi hallgatói közösség. Nélkülözhetetlen a kommunikáció a szervezetek között, egymás értékeinek és erősségeinek megismerése. Szeretnénk aktívan részt venni a tanulmányi ügyekkel kapcsolatos segítségnyújtásban. A nyolc karral közösen felülvizsgáljuk, hogy jelenleg milyen részt tudunk vállalni a külföldi hallgatók támogatására, és ez alapján egy közös alapirányt határozunk meg.

Harapófogó

A szociális alapon nyújtott támogatásokat igénylők számára elsőre ijesztőnek tűnhet a pályázathoz szükséges igazolások sora, a hivatalok bejárása és kiismerése ezek beszerzésekor. A pályázási folyamat kötöttségére viszont szükség van, mivel azon hallgatóknak szeretnénk anyagi segítséget nyújtani, akiknek rászorultsági helyzete ezt valóban megindokolja.

A BME-n lehetőség van több szociális alapú támogatás igénylésére is, viszont a két fő szociális ösztöndíj, melyekre a hallgatók pályázni tudnak az a Rendszeres szociális ösztöndíj, illetve a Rendkívüli szociális ösztöndíj. Kétségtelen, hogy más egyetemekhez képest nálunk hosszabb a beszerzendő igazolások listája, ezáltal szigorúbb a rendszer, azonban így nagyon közel kerülünk ahhoz az állapothoz, amelyben csak azok a hallgatók jutnak támogatáshoz, akik erre valóban rászorulnak. Az ösztöndíj keretösszege folyamatosan emelkedik már közel hat éve, és ez nem oszlik fel automatikusan minden pályázó között. Most, amikor a járványhelyzet sok család

életkörülményeit negatív irányba toltta, ez hatványozottan fontos tényezőnek számít.

Jelenleg, a Rendszeres szociális ösztöndíj minimum összege havonta 18.000 Ft, a maximális 75.000 Ft. A Rendkívüli szociális ösztöndíj egy egyszeri támogatást jelent, melynek összege elérheti a 400.000 Ft-ot is. Ezek a pénzforrások jelentős segítséget tudnak nyújtani a rászorulóknak ahhoz, hogy tanulmányaikat folytatni tudják. Adjunk esélyt nekik! Hogyan lehetne a szorításon enyhíteni? Erre a kérdésre mindannyian tudjuk a választ, ami a becsületről, az emberségről és a közösségi empátiáról szól. Mielőtt támogatásért folyamodsz, nézz körül, hogy kik és hogyan élnek melletted itt, az Egyetemen.

EGYETEMI HALLGATÓI
KÉPVISELET

Ha nem lenne szakkollégium, ki kéne találni

Könnyűnek hangzik, de az egyik legnehezebb az életben, hogy kitaláljuk, mit szeretnénk. Hogyan jövünk rá egyáltalán?

SZATHMÁRI DOMINIK

Személyes véleményem szerint csak akkor derül ki ez, ha kipróbálunk dolgokat. De hol próbáljuk ki azokat? Az egyetemen sok mindenre van lehetőség, többek között, hogy még több lehetőségünk legyen. Az öntevékeny körök szerepe pont ezekben a legjelentősebb, hogy rájövünk, mit szeretnénk. Az Energetikai Szakkollégiumban az egyik legnagyobb előnyünknek azt tartjuk, hogy majdnem mindenbe ki tudjuk próbálni magunk a plakátkészítéstől az elnöki pozícióig. Mindezt pedig egy motiváló és szakmai közösségben tehetjük olyan emberek között, akikkel megegyezik az érdeklődési körünk. A

karrierépítés előtt talán a két legáltalánosabb dolog, amiben mindenki fejlődni akar: az időmenedzsment és a kommunikáció. Egyik nagyon régi tagunk pont ezekről mesélt, hogy ő tudatosan terhelte magát a Szakkollégiumban ezekben, és fejlődött. Ezért ez a legjobb módja a szabadidő eltöltésének, és valószínűleg egyre többen gondolják ezt. Idéntől már ősszel is tartunk tagfelvételt, és jelenleg tizenhárom bátor jelentkező került hozzánk, akik közül tizenegyen elsőévesek. A határzárak közepette bővülünk, és a tagfelvételünk után már közel hatvanan vagyunk. Valószínűleg mindahányan pedig teljesen másként hagyjuk majd itt a Szakkollégiumot, többként és megfontoltabbként, akik az ipar kapujában már sokkal jobban tudják, hogy mit szeretnének, így éveket megspórolva a pályafutásunkból. Nem is beszélve a mély emberi kapcsolatokról, hát ezért szeretjük ennyire. Különböző projektjeinkkel és előadásainkkal ezeket az élményeket és behatásokat szeretnénk átadni egymásnak és másoknak. Ma indul az országos Energetikai Tanulmányi Versenyünk a középiskolások számára, és előadásaink online folyamatosan látogathatók bárkinek. Minden zajlik, de abban egyetértünk, ha nem lenne szakkollégium, akkor ki kéne találni.

Aktuális munkák

- **Műhelyben segéd**
1 176 Ft/óra
Partnercégünk számára keresünk műhelyi munkákat elvégzésére segédet.
- **Adminisztráció Sósúton**
1 353 Ft/óra
Partnercégünk számára keresünk adminisztratív feladatokat elvégzésére diákokat.
- **Adminisztratív mérnök munkatárs**
1 295 Ft/óra
Magyarország egyik legnagyobb építészvállalata keres új adminisztrátort.
- **Online tutor**
2 000 HUF/hour
We are seeking exceptional university students and recent graduates to teach computer coding tutorials online to primary school students aged 8-12 in Asia.
- **Infrastruktúra építőmérnök gyakornok**
1 765 Ft/óra
2018 év vállalata keresi új utolsó féléves infrastruktúra építőmérnök gyakornok, majd főállású munkatársát.
- **Szerkezet-építőmérnök gyakornok**
1 765 Ft/óra
Veszprémi mérnökirodába keresünk tervezéssel foglalkozó csapatába új munkatársat, akár szakdolgozat vagy diplomamunka írását is tudják biztosítani.
- **Geotechnikus gyakornok**
otthoni munkavégzéssel
1 647 Ft/óra
Budaörsi cég keresi új munkatársát akár otthoni munkavégzéssel.
- **Géptervező, gépfejlesztő, műszaki előkészítő**
1 295 Ft/óra
Egyedi gépgyártással foglalkozó, hazai tulajdonban álló budapesti kisvállalat, XI. kerületi irodájába, azonnali kezdéssel keres gépészmérnök hallgatót.

Munkáinkra nappali tagozatos, aktív státuszú hallgatóként (25. életév betöltése előtt passzív státusszal is) jelentkezhet szívesen fényképes önéletrajzzal.

MISZ Műegyetemi Iskolaszövetkezet
1111 Budapest, Műegyetem rkp.
3. K. ép. 1.em. 62.
T: +36 1 463 1237
M: +36 20 250 0096
facebook.com/miszsiz
www.miszsiz.hu

Erasmus, koronavírus idején III.

Kiszabadulás

A sorozat első része a Műhely 2020/7-es lapszámában, a második a 2020/9. lapszámában jelent meg.

Az esti zenélés április 23-án tetőzött. Szent György napját ünnepelték. A korábban említett zsibongó belvárosi utca zenefelelősei e-mailben kapták meg szomszédjaiktól a bemondani kívánt szövegeket és a zeneszámokat. Mikor arra jártam, egy katalán nő elmesélte, hogy milyen nehéz és fárasztó neki összeállítani az online anyagokat. Jogot tanított a barcelonai egyetemen. Ő is videózta a zenebonát, azt mondta, ha megmutatja barátainak, el se fogják hinni.

LOVÁSZ BENEDEK

Girona, április 27. - május 3.

Elsején cseh barátomnál aludtam, majd másnap közösen érkezve a vasútállomás melletti dohánybolthoz, százméteres sorral szembesültünk. Másfél méteres tér kihagyásával álltak az emberek,

valaki maszkban, valaki anélkül. Aznap ért véget a kijárási tilalom. Este és reggel lehetett pár órát közterületen tölteni. Este elmentünk futni egyet a közeli folyót és erdőt is érintve. Zsibongtak az utcák.

Illusztráció: Pesti Laura Emese

Girona, május 4–10.

Újabban gyakorta láttuk vendégül erasmusos társainkat olasz módra készített pizzával. Ezen alkalmakat már joggal lehetett újra házibuliknak hívni házi összejövetel helyett, kezdtünk egyre többen lenni, és a zenét is egyre hangosabbra állítottuk.

Tizedikén búcsúztattuk el cseh barátunkat. Megfelelő repülőjárat nem indult a számára, és a különböző buszcégekkel való hosszas egyezkedés sem hozott megoldást, de végül sikerült találnia egy államilag szervezett buszt, ami hazavitte. Kikísértük a benzinkútra, ahonnan indult a járat. Egy arra járó rendőr megkérdezte, mit csinálunk ott, hisz még mindig csak a reggeli és esti időszakban lehetett kint lenni. Közülünk egy bolgár lány tudott spanyolul, ő magyarázta el, miért vagyunk ott. A rendőr elfogadta az alibit.

Girona, május 11–17.

Kedden ünnepeltük erdélyi barátom születésnapját. Román és chilei lakótársai meglepetésbulit szerveztek neki. Az éjszaka folyamán továbbmentünk egy

másik lakásba is. A biztonság kedvéért lebuktunk egy beugró tövébe, mikor autót hallottunk közeledni.

Szerda este sétának indultam. Kezdtém újra kimerülni a sok történet közepette. Tennivalóm is sok volt, összejöveteleket is egyre sűrűbben tartottunk. Utóbbiból annyit, hogy kezdtem egy valóságshowban érezni magam. Arra jutottam, hogy e rendhagyó helyzetben való helytállásomból sokat tanulhatok. Lehetőségként tekintettem rá. Ezzel a kellemes gondolattal vettem hazafele az irányt.

A vasútállomás mellett egy rendőrautó állított meg kicsivel éjfél előtt. Már a

kiruccanást terveztünk hazautazásuk előtt. Csalódásomra később lemondtak erről. Kiderült, hogy májusban még csak sétálni és úszni lehetett a tengerparton, tehát csak testmozgás céljából lehetett ott időt tölteni, egyhelyben időzni, napozni nem. Hivatalosan ez volt érvényes a városban is.

Korábban felfedeztem egy kis zugot a házunk legfelső emeletén. Itt már nem voltak lakások, csak a liftgépház. Teraszunk sem volt, de egy kis szabad tér igen, illetve egy pazar kilátást biztosító, nyitható ablak is. Idővel felvittem egy asztalt és egy széket is. Egy kényelmes, napfénnel borított,

veszélyes időzónában jártunk. Angolul nem tudtak. Egyszerű szavakat használva, illetve mutogatva próbáltam elmagyarázni, hogy sétálni voltam, elszaladt az idő, erasmusos egyetemista vagyok. Elkérték a személyimmet, majd látva, hogy tényleg külföldi vagyok, hazaküldtek pénzbírság és fekete pont nélkül. Megúsztam.

Szombaton egy olasz barátunknál gyűltünk össze. Kis lélegzethez jutva eljöttem közben pár órára. Felmentem hazautazott cseh barátom egykori házának tetőteraszára. Fel tudtam menni anélkül is, hogy barátom még a házban lakott volna, tudniillik efelé nem mindig zárják az emeletes házak lépcsőházait. Általában a teraszajtó is nyitva állt. Ha arra került a sor, kellemesen elbeszélgettem, akivel odafent találkoztam. Ha megláttak ott valakit napozni, az elég ok volt arra, hogy barátságosan rámosolyogjanak, még ha soha nem is látták előtte, adott esetben akár így áthidalva a közös nyelv hiányát.

Girona, május 18–24.

Lakótársaimmal egy tengerparti

szép kilátással gazdagított home office-t rendeztem be magamnak. Elszigetelve mindentől, otthonomtól és helyi barátaimtól, felemelő szabadságérzet járt át. A szemem elé táruló, környező házak tetőteraszai, az ott kikapcsolódó katalánok, a szép város, a rá jellemző varázslatos, könnyed életstílus és a környező hegyek, erdők inspiráló és békítő légköre járt át. Sokat hoztatt napjaimhoz ez a környezet. Nem csak nekem tetszett azonban ez a hely, hamarosan egy hajléktalannal kellett osztozkodnom rajta. Mint kitértem rá, errefelé sok házba szabad a bejárás boldog-boldogtalannak. Mikor megkérdeztem, mit keres itt, kézzel-lábbal próbálta elmagyarázni, hogy összedőlt a háza a viharban. A békés egymás mellett élésre gondolván, egy rossz szavam sem volt hozzá. Végül is én is szoktam mások teraszára járni.

Girona, május 25–31.

Utolsó hét együtt a lakótársaimmal. Mind a hat argentin barátunk átjött. Ők nagyon komolyan vették a karantént egész idő alatt, egy véletlen utcai találkozón kívül hosszú ideje nem

láttuk őket. Nem sok lehetőségük volt hazajutni, így mindenképp egészségesek akartak maradni.

A hatósági enyhítések közepette, ahogy egyre többen és többször jártunk össze, kezdtük visszanyerni a karantén előtti éünket. Keresztülmenve az eddigi történéseken – külföldi lét, gazdagon internacionális környezet, egymás segítése, közös tevékenységek és élmények az akkori szokatlan helyzetben –, átértékelődik az emberben embertársaihoz való hozzáállása. Velem is ez történt, így még inkább, kizárólag kellemes érzésekkel tudtam viszonyulni mindenkihez, akivel találkoztam.

Girona, június 1–14.

Lassan új fejezet kezdődött. Három olasz lakótársunk június 2-án utazott haza. Kikísértük őket a vasútállomásra, majd érzékeny búcsút vettünk. Ezen a napon kint aludtam a szabadban. Kellett a környezetváltozás, az akkori időkből megint csak túl sok inger ért.

Ketten maradtunk a lakásban belga lakótársammal. A megcsappant társaság következtében a karantén előtt látott társainkkal kezdtünk el újra összejárni. Volt a társaságban román, indiai, belga, olasz, chilei, erdélyi, orosz és argentin is.

Érdekes volt látni, hogy másodjára, vagy akár először találkozó emberek hogy tudnak örülni egymásnak az egyébként is kötetlen erasmusos berkekben, milyen jó kívánságokkal vesznek egymástól búcsút, kívánnak egymásnak sok szerencsét.

13-án autót béreltünk, elmentünk Roses tengerparti városába két argentin barátunkhoz. Két hétre béreltek ki egy apartmant, a kevés turista miatt nagyon alacsony áron. A Costa Brava tengerpart csodálatos helyeit ismertük meg, így többek között a sziklás dombokkal, öblökkel, titkos zugokkal tarkított Cap de Creust is. Az egyik közeli hegy tetején az ottani vendéglőben élőzenével szórakoztatták a vendégeket a nyitott, sziklás teraszon. Páratlan kilátás volt a háttérben.

Egyik nap reggelig táncoltunk és énekeltünk a tengerparton, mígnem más, házibuliból hazafele menő fiatalok is csatlakoztak hozzánk némi éneklés, beszélgetés és fotózkodás erejéig. Úgy tűnik, itt is beindult már az élet.

Nézőpont

Tánc

Sokszor mondták már nekem, hogy rossz oldalon állok. Ilyenkor általában átmentem a terem másik sarkába, vagy a teraszt választottam, esetleg átléptem a fű másik oldalára.

Azonban most hiába sétálok, úgy érzem, kör alakú a szoba. Ráadásul ablaktalan, és az ajtót sem találom. Bent rekedtem valami dobozban, amit nem én választottam, sőt nem is ismerem. De hogy érthetőbb legyen, miről beszélek, írok egy példát. Nekem nem szabad leülnöm, csak, ha hellyel kínálnak. Én nem beszélhetek, amíg meg nem szólítanak, és nem mondhatok nemet, csak ha

van ilyen választási lehetőség. Még így sem világos? Nem baj. Én sem értem. Elöttem ember, mögöttem ember, tőlem jobbra ember, balra ember. Én mégis a rossz oldalon állok. Persze állnék én a jóra, csak nem tudom, hogy az hol van. Marionett-bábu. Néha így érzem magam. Mobilis, tologatható, úgy táncol, ahogy rángatják, és nem szól egy szót sem. Csak

egy a baj, tudja magáról, marionett-bábu. Innentől nem mondhatja senki, hogy a rossz oldalon áll. Hiszen, akkor az is ott áll, aki rángatja. Ez fel sem merül. Nem merülhet. Én pedig már-már futom a köröket a szobában, szinte hisztérikusan akarva, hogy ne hangozzon el az a szó irányomba, hogy rossz. Az meg végképp ne, hogy oldal. Mert világéletemben sokoldalú voltam. Meg

akartam felelni A-nak is, és B-nek is. Táncoltam a két vég közé húzott vékony kötélén. Nem akartam sem az övé, sem a másiké lenni. Csupán boldog akartam lenni. Most arra vágyom, hogy ezt hagyják. Hajlandó vagyok maradni a kör alakú, ablaktalan szobában, mert annak legalább nincsenek sarkai, és nem kell közülük választani, de elegendem van a hibázatásból. A felelőtlen felelősségre vonásból, legfőképpen pedig a tologatásból. Van két lábam. El tudom dönteni, melyik fiúval, és annak melyik oldalán akarom járni a táncot. De engem csakis a tánc érdekel. És azt fogom választani, aki képes vezetni, de nem akar irányítani. Ja, és a legfontosabb, tud táncolni. Sőt akar is. Velem.

Vitaforum

Válaszok

Emlékeztetőül: Előző lapszámunk vitaindító cikkében Kovács Zsófia arról írt, hogy: „Lehet-e mindent onnan folytatni, ahol abbahagytuk? Képesek leszünk-e ugyanúgy nézni az iskolapadra vagy a laborokra, mint előtte? Mert a világ megváltozott, de vajon mi emberek is? Egy ember képes változni?”

KUHÁRI ZSÓFIA

Március. Április. Május. Három hónap, amely elegendő idő volt arra, hogy mind filozófusokká váljunk a négy fal között ülve, kinyúlt pulcsiban. A cikk írójához hasonlóan rengeteg kérdés felmerült bennem is az iskolakezdés előtt. Fogalmam sem volt arról, hogy vajon mennyire fognak megváltozni a mindennapjaink. Vajon képesek leszünk lemondani az eddigi kényelmes, megszokott életünkről? Nem fogjuk megölelni barátainkat? Másfél méterre egymástól, maszkkal eltakart arccal vitatjuk majd meg társainkkal az elmúlt hónapokat? Aggódva tekintünk azokra, akik átestek már a vírusról? Nagy kerülővel megyünk el olyanok mellett, akik lehetséges fertőzöttek? Igen negatívan hangzik, de Kovács Zsófiához hasonlóan én se nagyon bízik abban, hogy akár mi, felsőoktatásban résztvevők, akár bárki más képes lesz elengedni a régi élet megszokott rendjét. Úgy gondolom, hogy ez bármennyire is felelőtlen gondolkodás, önző tett, nem lehet ellene semmit se tenni. Épp eleget voltunk bezárva ahhoz, hogy nehogy ne próbáljunk meg minden olyan követ megmozgatni, amivel akárcsak egy icipicit is visszahozhatjuk a múltunk darabkáit.

STREITMANN MÁTÉ

A krízishelyzetek és hasonló történelmi események melegágyai a változásnak. A háborúk, gazdasági válságok és kulturális forradalmak időről időre felforgatják az emberek képét a világról, és az egyes pontjaiba vetett hitükről. Ezek a változások, ha nem is az emberek önálló pálfordulásaiból születnek, mégis kihatnak az ő egyéni döntéseikre és gondolkodásukra.

A járvány minden bizonnyal a legjelentősebb ilyen helyzet, amit az én generációm aktívan átélt. A rendszerváltáskor még nem éltünk, a 2008-as gazdasági világválság idején az általános iskolák udvarán jojóztunk, az internet térhódításával pedig nagyjából együtt nőttünk fel. És bár a történelemkönyvekben valószínűleg drámaiabban fog szerepelni ez az időszak, mint ahogy én azt az ágyamban átnetflixezett délelőttökben megéltem, biztosnak gondolom, hogy a világ már senkinek nem lesz ugyanolyan, mint március előtt. (Persze az előbbiben közrejátszott, hogy India vagy Manhattan helyett kertvárosi családi házban tengettem a karanténnapjaimat.)

A kialakult helyzet megtanított minket pillanatok alatt alkalmazkodni teljesen új szituációkhoz. Az iskolák hirtelen

bezárása, a kijárási tilalom, maszkviselés és sokszor a magány elviselése mind olyan dolgok voltak, amik kiszorítottak minket a komfortzónánkból, adaptálódásra kényszerítettek minket. Önmagában ez már egy olyan tapasztalat, amit szerintem felfoghatunk valódi változásként, és nem hiszem, hogy a védőoltással ebből a képességből is „kigyógyítanak” majd minket. Ez már a miénk.

A járvánnyal együtt egy bizalmatlanság is megfertőzte az embereket. A maszkellenző, oltáskritikus és 5G-szkeptikus hangok, összeesküvés-elméletek felhangosodtak, ahogy kezdtünk hozzászokni a vírus jelenlétéhez. Sokaknak megingott a hite a hivatalos statisztikákban, vagy az egészségügyi cégek tisztességességében. Nem mintha ezek a nézetek a vírus előtt nem léteztek volna, de a magából kifordult világ még inkább teret adott ezeknek a felismeréseknek vagy tévképzeteknek; kinek hogy tetszik.

Ez a bizalmatlanság ugyanúgy ott van a személyes kapcsolatainkban. A kontaktuskutatások, hosszasan várt teszt-eredmények és indokolt-indokolatlan karanténok mentén a saját szeretetinktől is tartunk, persze nem ok nélkül. Azért reméljük ez a vírus után nem marad.

Hogy ezek a változások milyen formában és intenzitással maradnak az életünkben a Covid utáni világban, még nem tudhatjuk. Arról pedig valószínűleg mindenkinek megvan a saját véleménye, hogy a változások jobb vagy rosszabb irányba fognak megváltoztatni minket hosszútávon. Szerintem a változás önmagában nem jó vagy rossz. Egyszerűen csak van, és meg kell tanulnunk együtt élni vele, és a lehető legjobbra fordítani. Ez a koronavírus utáni feladatunk.

Notorious RBG

-Ruth Bader Ginsburg, amerikai bíró

1933. március 15-én, Ruth Bader Ginsburg születésekor, még számtalan törvény tett különbséget férfi és nő között az Amerikai Egyesült Államokban. 2020. szeptember 18-án, Ruth Bader Ginsburg halálakor, ezeknek a törvényeknek a nagy része már nem létezett.

GARA BALÁZS

Öröksége

Mikor azt vizsgáljuk, miért változik a világ, akkor rengeteg komplex társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai eseményt kell figyelembe vennünk. Néha viszont megesik az, hogy rá tudunk mutatni egy-egy emberre, aki hatással volt a történelem folyására. Ilyen ember volt Ruth Ginsburg, akinek, ha az életrajzát olvassuk, rengeteg olyan mondat talákozunk szembe, hogy „Ő volt az első nő, aki...”, „megint akadályokba ütközött, mert...”, „nem könnyítette meg dolgát, hogy...”, és így tovább. Ezek a mondatok segítenek nekünk megérteni, miért volt a 20. század egyik legmeghatározóbb alakja a női

egyenjogúságért folyó harcban. **Iskolái**

Amerikai zsidó bevándorló családban született, anyja sokat támogatta Ruth Bader oktatását, de elhunyt, mikor lánya befejezte a középiskolát. Ezután kimagasló eredményekkel teljesítette az egyetemet, majd megházasodott volt egyetemista társával, Martin D. Ginsburggel. 1956-ban vált láthatóvá ember feletti teherbírása, akaratereje: felvették Harvard jogra (férjével együtt), ahol 500 hallgatóból 9 volt csak nő, általános volt, hogy dékánjuk gyakran azzal zaklatta őket, hogy hozzáértő férfiaktól veszik el a helyet. Férje rákos lett, ezért ápolta, és tanulmányaiban is segítette. Mindeközben már anya volt, egy kevesebb, mint kétéves

anyának, így végül tanár lett az egyetemen, ahol végzett (ekkoriban kevesebb, mint 20 nő tanított jogot Amerikában).

Jog versus Aktivizmus

Az egyetemi évei alatt, kezdett egyre többet foglalkozni a nők elleni diszkriminációval, de ő más irányból közelítette meg a problémát. Nem azt az utat választotta, mint Martin L. King a feketék ügyében, nem aktivista volt, aki beszédekkel és felvonulásokkal ért el változást. Ginsberg abban hitt, hogy a törvények megváltoztatása a legfontosabb, mert amíg a törvények különbséget tesznek férfi és nő közt, addig soha nem lehetnek egyenlők. Viszont fontos az, hogyan lehet ezt a célt teljesíteni: Ginsberg felismerte, hogy nem lehet

alapított Women's Right Project (Női Jogok Projekt) volt az, ami a nemi alapú diszkrimináció áldozataul esett emberek képviselésével foglalkozott.

Ginsburg rengeteg ügyet megnyert, ebből hatot a legfelső bíróság előtt: képviselt megözvegyült férfit, akinek egyedül kellett a kisgyerekeit nevelnie, de a törvény szerint a férfinak nem járt pénzügyi támogatás, míg egy nőnek fordított esetben járt volna. Másik ügyben azt támadta, hogy különböző az alkoholfogyasztási korhatár a férfiaknak és a nőknek Oklahomában (nőknek 18 éves kortól, férfiaknak csak 21-től lehetett sört venni). Elérte 5 államban azt, hogy női veterán katonák is tudjanak lakhatási támogatást igényelni férjüknek. 1979-re két dolog világossá vált az akkori kor USA jogi és politikai rendszerében: Ginsburg vált a női jogok (nagyon sikeres) vezető tárgyalójává; és nem lehet olyan törvényeket hozni, tartani, melyek különbséget tesznek férfiak és nők közt.

Alkotmánybíróság

Eddigi munkássága miatt 1980-ban fellebbviteli bíróságon kapott helyet, majd 1993-ban az elnök kinevezte legfelsőbb bírónak, és élete végéig szolgált az alkotmánybíróságon. (Amerikában a legfelső bírák életük végéig maradnak, vagy amíg le nem mondanak). Így ő lett a második nő, és az első zsidó nő, aki eljutott a jog legfelsőbb szintjére. Kinevezését a Republikánus és a Demokrata Párt is támogatta, mert az elmúlt években úgy ismerték meg, mint aki konszenzusépítő és moderált. 2006-ban, mikor egyedül maradt nő bíróságban, és egy másik liberális bíró is lemondott, a liberálisabb oldal vezető alakjává vált. Ekkor 5 republikánusabb és 4 demokratább bíró volt. Fontos hozzátenni viszont, hogy alapvetően nem pártokhoz kötöttek a legfelsőbb bírók, jogi képességeik és rátermettségük alapján választják őket. Hangja lett a liberális bírának, sokszor erőteljesen kifejezve véleményét. Mikor 2007-ben egy bizonyos Lily Ledbetter beperelte munkáltatóját, hogy kevesebb fizetést kap, mint férfi munkatársai, 5-4 arányban elvesztette a pert. A többség azzal indokolt, hogy az eset után túl sok idővel perelt. Ginsberg felháborítónak tartotta az ítéletet, azzal érvelve, hogy a legtöbb nő sokáig nem is tud róla, hogy kevesebb fizetést kap. Ezen esetek egyre gyakoribbá váltak, és ő újra és

Az utolsó kívánság

Mikor Obama elnökségének vége előtt 9 hónappal megüresedett egy pozíció a legfelső bíróságban, a Republikánus többségű szenátus nem, hogy nem szavazta meg az Obama által ajánlott bírót, de esélyt se adtak neki. Nyíltan kimondták, hogy nem fognak senkit se megválasztani, amíg nem lesz új elnök. Aztán Trump győzelme után az ő jelöltjét egyből megszavazták. Most mindössze 6 héttel a választások előtt hunyt el Ginsburg, és Trump elnök egyértelműen kijelentette, hogy új bírót fog jelölni (tudhatóan Republikánus közeli), a Republikánus többségű szenátus pedig meg is fogja szavazni. Ez a hatalmi ágak szétválasztását fenyegeti, mivel így már minimálisan se lesz független a Republikánus Párttól a legfelső bíróság. Tehát így már érthető lesz, mikor RBG utolsó kívánsága: „My most fervent wish is that I will not be replaced until a new president is installed.” („A legfontosabb kívánságom az, hogy ne nevezzenek ki helyettem senkit, amíg az új elnököt nem választják meg.”)

újra erősen fellépett ellenük, ritkábban sikeresen.

Notorious RBG

Életének utolsó húsz évében végig erős és meghatározó alakja volt Amerikának, amely idő alatt többször is rákos volt, férje elhunyt (2010), de így is csak egyetlen napot hagyott ki munkájából. A MeToo mozgalom és a meleg házasság támogatásával az internet és a média felkapta: Kemény fellépései miatt az egyik amerikai rapperhez, „Notorious B.I.G.”-hez hasonlítva „Notorious R.B.G.”-nek nevezték el. Készült róla film, írtak róla operát (*Scalia v. Ginsburg*). 2020-ban ötödjére diagnosztizálták rákkal, de még ekkor is folytatta a munkát. 2020. szeptember 18-án elhunyt hasnyálmirigyrákban.

A kezdetektől utolsó napjaiig kiállt az igazságért. Mára a női egyenjogúság jogi alapjai többnyire megvalósultak. Notorious RBG kitárta a kaput, és megtette az első lépéseket. De ha valamit tanulhatunk tőle az az, hogy a munkának nincs vége, és a világ igazságtalanságai ellen újra és újra fel kell lépni.

Fotó: Kevork Djansezian / AFP

csecsemővel; emellé ő volt az első nő, aki szerkesztője volt a Harvard Law Review-nak (egy nagy presztízsű jogi szaklapnak). Miután férje az egyetem elvégzése után munkát kapott New Yorkban, Ginsburg vele ment, és a Columbia Law Schoolban folytatta tanulmányait. 1959-ben osztályelsőként végzett, de munkát egyik cég sem akart adni a fiatal zsidó

egy az egyben eltörölni a nemi alapú diszkriminációt, így lépésről lépésre járt el, célzottan támadt egy-egy törvényt bírósági perekben. Másik fontos része volt a módszerének, hogy gyakran férfiakat képviselt, ezzel megmutatva azt, hogy minden nemnek problémát okoz a diszkrimináció. Természetesen nem egyedül dolgozott: a többiedmagával

Kalifornia lángokban

Az Egyesült Államok nyugati partvidékét lángok borítják, apokaliptikus képet festve a térségben. Jelenleg többtucatnyi tűz tombol, mely a lakosok házáinak porrá égését és a helyi élővilág ütemes pusztulását idézi elő Kaliforniában és a szomszédos államokban.

Tűzszezon van a térségben, öngyulladások jelennek meg, mely az erdő körfogásának része, de idén mintha valami más is közrejátszana. Az emberi felelőtlenség és a klímaváltozás baljós jövőt vetít elő Amerika nyugati parti államai számára.

PINTÉR PETRA

Nagyléptékű terjedés

A tűzvész Kalifornia államból indult ki, és innen haladt tovább a szomszédos Oregon, majd Washington felé. A katasztrófa kirobbanásáért felelős tüzeket az esetek többségében emberi tevékenységek okozták, például Eldorádóban egy babaváró bulin, ahol a születendő gyermek nemét tervezték

felfedni egy füstkelző pirotechnikai eszköz segítségével, mely robbanása tüzet keltett. San Bernardinóban pedig egy dízelmotoros autó bocsátott ki égő szemet kipufogócsövén, mely először a száraz aljnövényzet lángra lobbanását, majd a lángok elszabadulását okozta. Elektromos vezetékek, s az úgynevezett száraz villámok is gyújtanak tüzeket. A korábbi tűzvészeket meghaladó mértékű pusztítást a szakértők a klímaváltozással járó aszálynak, hőségnek és szélsőséges időjárásnak tudják be. Az eddigieknél a jelenlegi futótüzek valóban súlyosabbak, nagyobbak és gyorsabban terjednek, hiszen Kaliforniában a heves esőzéseket gyakran hóhullámmal párosuló száraz időjárás váltja fel, ami növekedésre, majd kiszáradásra készíti a növényeket, ezzel kiváló utat biztosítva a lángok terjedésének, melyet a viharos erejű, száraz szelek is segítenek.

Nehézségek

A természeti és épített környezetben okozott jelentős károkon kívül a futótüzek emberi áldozatokat is szednek. Eddig több tucat helyi lakos lelte halálát a nyugati partvidéken, legtöbbjük

a szív- vagy légzőszervi problémák. A COVID-19 idejét élve további problémát jelent, hogy a vírussal fertőzötteknél a szennyezett levegő belégzése súlyosbíthatja a tüneteket, s akik eddig nem kapták el igazoltan a vírust, azoknál ennek az esélye megnő. A további tüzek kirobbanásának megelőzése érdekében az állam a szolgáltatókat az áram időnkénti lekapcsolására utasította, ami által sokan maradnak áram nélkül. Tízezreket már evakuáltak is a térségből, temérdek otthon égett porrá, sokan életük során először szembenézni kényszerülnek a hajléktalanná válás nehézségeivel.

Az Egyesült Államok elnöke, Donald Trump augusztus végén természeti katasztrófának nyilvánította a kaliforniai bozóttüzeket. Az állam déli részén lévő 8 nemzeti park lezárásra került. Bár a tűzoltók megfeszített erővel és elismerésre méltó sikerekkel dacolnak a lángokkal, eddig mégis mintegy 2,5 millió holdnyi területet perzselt fel a tűzvész, nehéz megállapítani, hogy a tucatnyi tűzből mely területeken tombolóknak a legpusztítóbb a hatása. A magaslégtörő futóáramlások miatt az

Fotó: Noah Berger

annak létezésével kapcsolatban. Az elmúlt években az ehhez hasonló heves futótüzek száma és nagysága világszerte megnőtt. Erdőgazdálkodási és tűzoltási szakértők szerint nem az ehhez hasonló tüzek megelőzésére kéne koncentrálni, hanem számítani kéne a bekövetkezésükre, s megtenni a potenciális károk csökkentéséhez szükséges kellő lépéseket. A lakosok számára

Illusztráció: Pesti Laura Emese

Kaliforniában. Az elhunytak közt gyerekek is vannak, mint az a kisfiú, aki bennégett egy autóban kutyájával együtt. A helyieknek ezen életveszélyes időszakban számos további megpróbáltatással is szembe kell nézniük, mint a levegőbe jutó nagy mennyiségű széndioxid, mely gyér levegőtisztítóhatást eredményez. A légszennyezés hatásai lehetnek enyhébbek, mint a szem- és torokirritáció vagy komolyabb esetben kórházi ápolást igénylők, mint

erdőtüzek füstje immár Európa felé is elért, hazánk felett is észlelhető.

Nem egyedüli az eset

A most tapasztaltak alapján a klímaváltság kérdésének nem kéne látóköri körön kívülre kerülnie, amire Gavin Newsom, Kalifornia kormányzója is felhívta a figyelmet. Bár a klímaváltozás fennállása a tudósok körében nem kérdéses, Donald Trump, a kaliforniai látogatása során kifejezte, ő szkeptikus

lehetővé kéne tenni a rövid időn belüli elmenekvést, s a védekező stratégia nagyobb részét kéne kitennie a megfelelő időjárási viszonyok mellett, szándékosan gyújtott, s így könnyen karbantartható tüzek segítségével történő felesleges növényzet elégetésének. Földünk lángokban áll, amiről az emberiség tehet közvetlenül figyelmenlenségéből akár egy babazsúr által, és közvetetten a természet szennyezése miatt. Meddig nézzük még?

Több mint 1000 tonna olaj az óceánban

Július 25-én Mauritius partjainál zátonyra futott a japán, Wakashio nevű olajszállító. A baleset során megrepedt a tankerhajó üzemanyagtartálya, ezzel több mint 1000 tonnányi gázolajat juttatva az Indiai óceánba, a helyiek életét és számos állatfajt veszélybe sodorva. Mentési munkálatok vették kezdetüket, és baljós jóslatok láttak napvilágot a hajótest kettétörését előre vetítve. Körülbelül másfél héttel a megfeneklést követően ez be is következett, ezzel tovább növelve a vízbe jutó szennyeződés mennyiségét.

PINTÉR PETRA

A baleset

A japán Nagashiki Shipping tulajdonában lévő, panamai zászló alatt hajózó jármű 20 fős legénységgel szelte az Indiai óceán vizeit a korallzátonyra futás bekövetkeztekor. A hajó mintegy 4000 tonna nyersolajat és 200 tonna dízel szállítását. A fedélzeten lévők épségben átvészelték a balesetet, de a tankerhajón keletkezett repedésből eleinte 1000 tonnát meghaladó mennyiségű olaj szivárgott ki. A hajótest kettétörte előtt többek között francia, indiai és japán segítséggel a megmaradt 3000 tonnányi olaj nagyját kiszivattyúzták, azonban a kettétöréskor mintegy 90 tonna maradt még a hajón. A hatóságok az olajfolt további terjedése ellen merülőfalakat is elhelyeztek a hajó és sziget környékén. A rendőrség tudatta, hogy a legénység állítása szerint a baleset estéjén egy születésnapi bulit tartottak a fedélzeten, másik vizsgált teória alapján WiFi jelet keresvén hajóztak túl közel a parthoz. Az okok és felelősök után folyó nyomozás során a hajó kapitányát, Sunil Kumar Nandeshwart letartóztatták, és biztonságos hajózása veszélyeztetésének vádjával áll bíróság elé a fővárosban, Port Louisban. Számos mauritiusi a hatóságokat is hibáztatja, amiért nem voltak kellőképp felkészülve egy ilyen katasztrófára annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben legalább 3 hajótöréssel kellett szembenézniük.

A közéletrovat visszatérő témája ebben a szemeszterben a környezetvédelem lesz. Minden lapszámban beszámolunk egy a természetünk megvédését elősegítő vagy pusztulását előidéző törekvésekről. Ahogy Sir David Attenborough fogalmazott: „Mióta az emberei faj megjelent a földön, kivágtuk, kibányásztuk, felégettük és megmérgeztük a bolygónkat. Ez a pusztítás ma minden korábbinál nagyobb ütemben zajlik”. Tematikus cikkeink célja, hogy rávilágítsunk pusztításunk mértékére és megmutassuk, hogy mi egyszerű individuumok mit tehetünk, hogy bolygónk élővilágát megőrizzük.

Korai reakciók

A Madagaszkár mellett fekvő, 1,3 milliós lakosságú Mauritius mind a halászat, mind a korábban évi 1,3 millió fős látogatottságot produkáló turizmusa nyomán is nagymértékben támaszkodik vizeire. Nyomban a baleset bekövetkezése után egyének, civil társadalmi szervezetek és környezeti csoportok siettek a helyi vizek és gazdag biodiverzitás, a mangrove fák és korallzátonyok segítségére. Bár a hivatalos iránymutatás intett attól, hogy bárki közel kerüljön a szennyeződéshez, mégis önkéntesek ezrei vállalkoztak a kétségbeesett helyzet javítására, a part megtisztítására. A helyiek cukornádleveleken, műanyag palackokon és régi harisnyákon kívül haját is tettek a víz felszínére az olajfolt terjedésének megállítására érdekében. Eme nem várt módszert az magyarázza, hogy egy kilogrammnyi haj 8 liter olajat képes magában tartani. A helyi hajvágó szalonok ingyenes hajvágást kínáltak, amennyiben kliensük a levágott hajmennyiséget az ügy érdekében az illetékeseknek odaadományozza, Franciaország pedig 20 tonna haját küldött segítségül.

Mauritius segítséget kért

A kettétörés napján tartott konferencián a mauritiusi környezeti miniszter, Kavydass Ramano azt nyilatkozta, hogy az ország jelenleg példátlan környezeti katasztrófával néz szembe. Mauritius

mind a turizmus, mind az élelem kérdésében támaszkodik ősi, tiszta, kékvízű lagúnáira, s a szivárgás ezek felé vette az irányt. A miniszterelnök, Pravind Jugnauth szavai alapján a szigetország egy ilyen hajóbaleset megfelelő kezeléséhez szükséges eszközök és szakértelem híján volt. Mauritius legközelebbi szomszédja, Réunion szigete francia fennhatóság alá tartozik, s a szigetország legjelentősebb külföldi befektetője, és egyik legnagyobb kereskedelmi partnere is Franciaország, így hozzájuk fordultak eleinte segítségért. Japán is szakértőkkel segítette a mentési munkálatokat.

A helyzet súlya

A baleset számos kárt okozott napjainkig, és nehéz felvenni a harcot a kialakult helyzettel. A Greenpeace szerint ezernyi fajt fenyeget a pusztulás veszélye az események okán a Kék-öböl, Pointe d'Esny és Mahebourg vizeinél, ami súlyos következményekkel járhat Mauritius gazdasága, élelmiszerbiztonsága és egészségügye számára. A balesetet követő egy hónapnyi időtávban 39 delfin partra sodródott tetemét találták meg. Az esetszámok növekszenek, ez is alátámasztja és szemlélteti a környezeti vészhelyzet komolyságát. Körültekintő szabályozással és némi elővigyázatossággal ez a katasztrófa is mint oly' sok más, elkerülhető lett volna.

Formula-1

A ropogós üzemanyag sportja

A versenyek végeredményét a sportolók pillanatnyi állapota határozza meg, ez a teljesítmény pedig hosszas felkészülés és áldozathozatal eredménye a versenyző részéről. Viszont ez nemcsak a sportolóról szól, hanem a háttérrel is, amiből érkezik. Nagyon jó példa erre a Formula 1, ahol a verseny alakulása nagyban múlik a technikai háttéren, és hogy mennyi üzemanyagot nyomott a csapat az évadba.

BALOGH KATA
BOGLÁRKA

Több mint száz éve szórakoztatja az autók és gyorsulás szerelmeseit a Formula 1. Az

évtizedek során nagy átalakuláson mentek át az autók és a szabályrendszer, pénzt és energiát nem sajnálva a szponzorok részéről, hogy az élményt fokozzák. 2006-ban az induló tizenegy csapat összköltségvetése 2,9 milliárd dollár volt, amelyből a Toyota költött 406,5 milliót, míg a Super Auguri csak 57-et tudott beletenni az

istállókat, amelyek akár 400 milliót is bele tudnak tenni a járgányba, illetve azokat, akik költségvetése az 50 millió környékén mozog.

Az F1 történelme során már használtak 2, 4, 6, 8, 10, 12 és 16 hengeres, soros, fekvő, V, W és H elrendezésű, atmoszferikus nyomású vagy turbófeltöltős motorokat. A turbómotorok

nem fejleszthetők tovább.

Az autók építése során nagy hangsúly van az aerodinamikai teljesítményen. Formájuk úgy van kialakítva, hogy minél kisebb légellenállást hozzanak létre, és ezt a légelterelő elemek is támogatják, mint a hátsó és első szárnyak. Ezek leztorító erőt biztosítanak, így az autó a kanyarokban stabil marad

évadba. A csapatok közötti nagy különbségek miatt, évente komoly intézkedéseket hoznak be 2008-óta, de mi kerülhet ilyen sokba?

Egy 2014-es kimutatás szerint a csapatok körülbelül költségvetésük 49%-át költik az autó motorjára. Ez 1%-os visszaesés a 2008-as szorítások előtti arányhoz képest. A maga 10%-kával a második legnagyobb költségcsoport a kutatás-fejlesztés, öt követik a gyártási költségek 7%-kal, majd a versenycsapat, a tőkeköltségek 6-6%-kal. A tesztelés és a sofőrök 5-5%-ot visz el a büdzséből, és a maradék 12% arányosan oszlik szét a rezsi-költségek, a hidraulika és a szponzorok között.

Egy 2018-as EssentiallySport összesítés alapján egy átlagos formula-1 versenyautó költsége 12,2 millió dollár. Ez az átlag tartalmazza azokat a nagy

1983-tól vették át a vezetést a szívómotoros elődjeiktől, mivel 1000 lóerő körüli teljesítményükkel kiszorították azokat az élmezőnyből. A verseny történetének legerősebb motorját a BMW készítette el 1984-ben, amelynek teljesítményét 1400 lóerőre becsülték, de 1989-ben tiltották be a turbófeltöltők használatát. Jelenleg a Mercedes-Benz, a Renault, a Ferrari és a Honda gyárt motorokat, amelyek 1,6 literes V6 turbós konstrukciók, 15000 RPM maximális fordulatszámmal rendelkeznek. A csökkentett térfogat és fordulatszám mellett is hozzá az álom 1000 lóerő, végsebességük pedig elérheti a 370 kilométer/órát. Gyorsulásban ez annyit tesz, hogy 0-ról 2,4 másodperc alatt vannak 100 km/h-án, 4,4 alatt 200-on, és 8,4 alatt 300-on. A motor a teljes autó költségének 86%-át teszi, és 2009 óta

nagy sebességnél. Hasonló indokból a gépek alja is közel fekszik a pályához, így 160 km/óra sebességnél akkora leztorító erőt termelnek, mint a súlyuk. 1978-ban a Lotus világbajnok lett wing-car fejlesztésükkel, amikor is kihasználva a levegő által megtett hosszabb utat az autó alján, „szoknyák” beépítésével fokozták az itt keletkező vákuumot, így az autó jobban az úthoz tapadt, viszont a szoknyákat 1983-tól betiltották. 2011-től közzétették az állítható hátsó szárny, amely előzéseknél segíti a versenyzőt a leztorító erő csökkentésével. Időmérőkon szabadon használhatják a versenyzők, de versenyeken csak meghatározott zónákban, illetve eső esetén biztonsági okból nem alkalmazhatók. A légelterelő elemek az autó költségének a 2%-át teszik, míg maga a karbonelemekből

felépülő kaszni 5,5%-ot visz el a pénztárból. A 2021-es évadban teljesen új aerodinamikai koncepcióval érkeznek az autók, amelynek célja, hogy nemcsak költségvetésben, hanem fizikailag is közelebb hozza egymáshoz a versenyzőket, így izgalmasabbá téve a vetélkedést a pályákon.

A gumik az autó költségének csekély hányadát teszik ki, szerepük mégis kiemelkedő, főként kanyarokban. 1997 óta a sima felületű abroncsok vannak többféle gumikeverékekkel használatban. 2011 óta a Pirelli az egyedüli beszállítója a versenynek, amely ötféle abroncsot biztosít, három száraz időre alkalmasat, egy átmenetit és egy esőgumit. Futamonként három szett áll a csapatok rendelkezésére, amelyből kettőt fel kell használniuk. A kerékcseré a Formula-1 versenyek bizonyítványa az igazi csapatmunkáról. Amikor a versenyző kigurul a boksztucába jelentős időt veszíthet egy rosszul működő csapattal. A kerékcserét tizenhat szerelő, kerekenként négy végzi, elképesztő hatékonysággal. A jelenlegi rekordtartó a Red Bull csapata, amely 2019-ben Silverstone-ban 1,91 másodperc alatt cserélte le a gumikat Pierre Gasly gépén, így maguk után szorítva a Williams 2016-os Azeri Nagydíjon végzett 1,92 másodperces cseréjét Felipe Massa járművén. A következő évadtól az abroncsok méretét az eddig 13 colos méretről 18-ra emelik, a jobb hőeloszlás érdekében, és betiltják a gumimelegítőket.

A teljes költségben még szerepel a váltó, az üzemanyagtank, a hidraulika, valamint a 2018 óta kötelező halo. Utóbbi egy sofőrt körülvevő T alakú keret, amely baleset esetén védi az amúgy nyitott autóban ülő versenyzőt. A 2021-es szabályzásokból egyik legérdekesebb a költségkorlát, mely szerepe, hogy biztosítsa a sport fenntarthatóságát, esélyt adjon a kisebb csapatoknak, és rávegye a nagy istállókat, hogy kevesebb erőforrásból nagyobb hatékonyságot hozzanak ki. A korlát 175 millió dollár évente, ami 21 versenyre lett megálapítva. Az összeg az autó teljesítményére vonatkozik, és nem tartoznak bele a marketinges, illetve személyi jellegű ráfordítások. A szabályszerűségek büntetésé, azok mértéke alapján lehet pénzbírság, pontlevonás vagy versenyektől való eltiltás, de legsúlyosabb esetben akár a bajnokságból való kizárás is maga után vonhatja.

Energiát akár a föld alól is

Tel-Aviv-Jaffa vezetése egy olyan új izraeli technológiában látja a jövőt, amelyben a járművek az aszfalt alól kapják az energiát. Ezzel az elektromos autózás egyik legkörülményesebb tényezőjét reformálnák meg.

BENDA BIANKA

Az izraeli város önkormányzata nemrégiben bejelentette, hogy jó irányba halad abból a szempontból, hogy a jövőben a világon elsőként egy olyan úthálózattal rendelkezzen, amely képes töltetni a rajta éppen közlekedő elektromos meghajtású járműveket. A cél érdekében hamarosan egy tesztjáratot indítanak városi buszokkal, amelyeket egy rövid szakaszon az aszfalt alatt végighúzódnó rendszer fogja menet közben feltölteni. A tervek szerint néhány hónapon belül elindulhat a próba, amely egyelőre egy 600 méter hosszú, az aszfalt alatt meghúzódó töltőt foglal magába. Ez egy két kilométeres útszakaszon

járó elektromos busz erre a célra kifejlesztett akkumulátorait fogja újratölteni. A rendszer úgy működik, hogy réztekercseket fektetnek az aszfalt alá, amelyek átadják a villamosenergia-hálózat által gerjesztett energiát az útnak, és kommunikálnak az áthaladó járművekkel. A vevőegységeket a járművek aljára erősítik, amik a felvett energiát közvetlenül a motornak és az akkumulátornak adják át. A különböző egységek között felhőtechnológián keresztül zajlik a kommunikáció. A szükséges technológiát az ElectReon névre hallgató izraeli cég biztosítja, amely korábban már Svédországban több kilométeren helyezett el elektromos buszok és tehergépkocsik töltéséhez alkalmazható kísérleti eszközöket. Karlsruhe-ban pedig Németország első vezeték nélküli elektromos útrendszert valósítja meg az idei év végére. Amennyiben az izraeli teszt eredményes lesz, további utakat is ellátnak majd a felszín alatti rendszerrel, és akkor Tel-Aviv lehet az első olyan város a világon, ahol széles körben alkalmazzák ezt a technológiát. A városvezetés a jövőben megvizsgálja majd, hogy kiterjessze-e az így tölthető járművek körét a személyszállítás mellett teher- és személygépkocsikra is. A technológia előnye az ElectReon szerint, hogy a légszennyezettség csökkentésén túl az elektromos utaknak köszönhetően messze nem lesz szükség annyi töltőállomásra. További előnyös tulajdonság, hogy kisebb akkumulátorokra lesz szükség, ezáltal a rendszer lehetővé teszi, hogy például a buszokon több utasnak legyen hely. A töltőket már meglévő utakba építik bele, és nem kell időt áldozni arra, hogy a járművek a töltőállomásokon vesztegessenek.

Minden megoldás érdekel Műanyag szemét

A műanyag évszázadok alatt bomlik le, mesterséges lebontása és újrafeldolgozása drága, ugyanakkor a műanyag gyártása töretlenül folyik tovább, annak ellenére, hogy gyakorlatilag az egész bolygót ellepi. Így bármilyen potenciális megoldás csodaszámba megy.

BENDA BIANKA

2016-ban egy japán szemétkerakóban felfedeztek egy műanyag-evő organizmust. Az Ideonella sakaiensis nemcsak megette, hanem bontotta a polietilén-tereftalátot, a PET-palackból ismerős PET-et. A tudomány azonnal hozzáfogott az

Ideonella rejtélyének a felkutatásához. A PET az egyik legszélesebb körben használt és HDPE-vel együtt az egyik legszélesebb körben újrahasznosított műanyag. A műanyagipar évente több millió tonna PET-et állít elő, ennek átlagosan a felét hasznosítják újra. 2021-ben várhatóan félmilliárd palackot fognak gyártani ebből az anyagból, negyedmilliárd pedig egyenesen a természetben végzi, így a környezeti probléma igencsak jelentős. A Portsmouth-i Egyetem szakemberei a PETáz nevű műanyagbontó enzimet kombinálták egy másik enzimmal, hogy felgyorsítsák a lebontási folyamatot. A gyorsulás mértéke hatszoros lett. A hosszú, erős szálakba rendezett molekulák alkotórészekre bomlottak, a természetben évszázadok alatt széteső anyagot gyakorlatilag napok leforgása alatt megemésztették, és más organizmusok által hasznosítható származékokká alakították. A folyamat ugyanakkor még mindig túl lassú ahhoz, hogy kereskedelmileg életképes legyen. Az új szuperenzim jelentős hatással lehet az egyszerűhasználatos ivóflakonok, a szőnyegek és ruhák gyártásához leggyakrabban használt műanyag újrahasznosítására. A kutatók az amerikai tudományos akadémia folyóiratában, a PNAS-ban publikálták az eredményeiket. Vannak más ígéretes kutatások is a témában. A Carbios nevű francia cég szintén egy műanyagfaló enzimen dolgozik, de a viaszolaj és a közönséges lisztbogár lárvái is segíthetnek a műanyagok lebontásában a beleikben található baktériumoknak köszönhetően.

Tudatosan a pazarlás ellen

Egy új mobilalkalmazással kifőzdek, éttermek és étteremláncok megmaradt és érintetlen ételeit lehet kedvezményes áron megvásárolni, hogy ne kerüljenek a szemétkbe. A kezdeményezés szeptember végén indult.

BENDA BIANKA

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal adatai szerint Magyarországon évente 1,8 millió tonna élelmiszer-hulladék keletkezik. Egy magyar állampolgár átlagosan 65 kilogramm

ennivalót dob a kukába minden egyes évben, míg a világon megtermelt csaknem 4 milliárd tonna élelmiszer közel harmada végzi kukában. Szeptember 29-től Androidon és iOS-en is elérhető egy magyar fejlesztésű alkalmazás, a Tudatos, mely az élelmiszerpazarlással kapcsolatos közösségi szemléletformálást tűzte ki célul. Rajta keresztül kifőzdek, menüztető éttermek és étteremláncok is értékesíthetik a megmaradt, de valójában érintetlen és kifogástalan minőségű ételeiket, amivel ők plusz bevételhez, a fogyasztók pedig kedvezményes, akár félárú ajánlatokhoz és változatos fogásokhoz jutnak. A fejlesztés nem titkolt szándéka a koronavírus miatt nehéz helyzetbe került vendéglátóipari egységeknek is segíteni, hogy a megmaradt, de jó minőségű ételek értékesítésével többletbevételhez jussanak. Már a fejlesztés alatt tíznél több hazai étterem csatlakozott hozzájuk, és ez a szám remélhetőleg napról napra nő majd.

Az Oscar-díj múltja és jövője

Új szabályokkal a filmipar sokszínűségéért

Ha az Oscar-díj körül történik valami, az garantáltan a figyelem középpontjába kerül. Ezt használta ki szeptemberben a Filmművészeti és Filmtudományi Akadémia, amikor úgy döntöttek, a díjra jelölés feltételeinek drasztikus megváltoztatásával felveszik a harcot a kisebbségekkel szembeni diszkriminációval. A jó szándékot természetesen az internet menetrendszerű felrobbanása követte, ami mellett nem mehetünk el szó nélkül – és ha már itt vagyunk, áttekintjük a világ legrangosabb filmművészeti díjának történetét.

KONDA NIKOLETT

A Bechdel-teszttel nőként először szembesülni kiábrándító: a teszt által három kérdéssel kideríthetjük, mennyire valóságos a női karakterek reprezentációja egy filmben. A három kérdés a következő: van-e legalább két női karakter, ők beszélgetnek-e egymással, és ha igen, van-e köztük más téma, mint

Illusztráció: Szcenzi Máté

a nekik tetsző férfiak. Jó sok publicista megírta már, hogy a kedvenc filmjeink sorra bukhatnak ezen a teszten. A filmipar kritikusai évek óta Hollywood egyik legnagyobb hibájaként róják fel, hogy az túlságosan fehér, heteroszexuális és férfi – ami a kulturálisan és etnikailag sokszínű Egyesült Államokban nem egyszerűen diszkrimináció, de meglehetősen indokolatlannak is tűnik. Ennek vetne véget a legrangosabb filmművészeti díjat, az Oscar-díjat kiadó Filmművészeti és Filmtudományi Akadémia azzal, hogy megváltoztatja a díj odaítélésének szabályait.

A legjobb film kategória jelöltjeinek új feltételeknek kell megfelelniük

A 2024-es, 96. Oscar-díjátadón már csak akkor kaphat jelölést egy film a legrangosabb „legjobb film” kategóriában, ha a film fontosabb szereplői között megtalálható nem fehér, női, fogyatékkal élő vagy LMBTQ karakter. Ha a főszereplők között nincs is semmilyen kisebbség

tagja, a mellékszereplők 30 százalékának mindenképp egy alulreprezentált csoportból kell kikerülnie. Hasonló feltételek vonatkoznak nemcsak a színészekre, de a filmkészítő stáb legfontosabb tagjaira is: produceri, részlegvezetői pozíciókban is szükséges, hogy kisebbségi csoportok tagjai is dolgozzanak, de ez a marketinges és filmforgalmazói, illetve az iskolai ösztöndíjas vagy gyakornoki programban résztvevő stábtagnak is vonatkozik. Felmerülhet a kérdés, hogy a 30 százalékos reprezentáció vajon mennyire tükrözné a valóságot, és valóban elejét venné-e az olyan megmozdulásoknak, mint a diverzitás hiányát kifogásoló, évek óta jelen lévő #OscarsSoWhite. Több filmes lap rávilágított, hogy az idei győztes, a legjobb film kategóriában díjazott *Élősködők* gond nélkül átmenne a szűrőn. A probléma csak az, hogy ehhez a kategória más szabályait kellett megszegni, ugyanis az *Élősködők* teljes egészében külföldi, dél-koreai produkció – így viszont a kisebbségi reprezentáció

veszíti értelmét, hiszen bár az Egyesült Államokban az ázsiaiak alulreprezentáltak csoportnak számítanak, Dél-Koreában ez nyilvánvalóan nem így van.

Zártkörű eseménytől egymilliárdos nézettségű gáláig

Az Oscar-díjat 1927-ben alapította az egyesült államokbeli Filmművészeti és Filmtudományi Akadémia. Az első díjátadót 1929-ben rendezték meg egy zártkörű, a jelenlegiekhez képest egészen családias hangulatú, mindössze negyedórás gála keretein belül, amin 270 vendég vett részt. Az első díjazottak között szerepelt Charlie Chaplin, aki életműdíjat kapott. Az első gálán még csak 12 kategóriában osztottak díjat, ami az elmúlt több mint 90 év alatt 24-re nőtt. Az újságírók sokáig előre tudhatták, kik fogják megkapni a díjat, hiszen oda kellett figyelni a lapzártára, így az Akadémia előre kiküldte a díjazottak nevét a sajtónak. Problémát ez csak 1940-ben okozott, amikor a vendégek úgy érkeztek a gálára, hogy már olvasták a díjazottak nevét az újságban, így tértek át hivatalosan is a lepecsételt borítékra, amit csak a banketten nyithat ki a műsorvezető, így a díjazottak kiléte egészen az utolsó pillanatig kérdéses. A rádióban 1932-ben, a televízióban 1953-ban kezdték el közvetíteni az Oscar-gálát, színesben pedig 1966-tól. Ma ez az egyetlen díjátadó, amit az egész Egyesült Államok területén élő adásban közvetítenek. Több mint kétszáz ország televíziójában és az interneten is nyomon követhető, és kulturális jelentősége óriási: a legutóbbi díjátadók nézettsége világszerte meghaladta az egymilliárdot.

A szobor, amit senkinek nem kell bemutatni

A kis arany színű szobrocska, amit az Akadémia díjazottjai kapnak, mára nem szimplán díj, de valódi kulturális jelkép. A szobor egy filmtekercsen álló kardos lovagot ábrázol, a filmtekercs öt küllője pedig az akadémia öt ágát: színészek, forgatókönyvírók, rendezők, producerek és technikusok. A Cedric Gibbson által tervezett szobor tömege 3,85 kilogramm, magassága 34,3 cm. A szobrok megalakításán évről évre 12 ember dolgozik, egy 24 karátos arannyal bevont szobor előállításához átszámítva körülbelül 100.000 forintba kerül.

És hogy miért Oscar? A díj a közbeszédben 1931-től, hivatalosan pedig 1939-től viseli az Oscar nevet: az anekdota szerint nevét az Akadémia első könyvtárosa, Margaret Herrick kapta, akit a szobor állítólag az Oscar nevű nagybácsijára emlékeztetett. Bár az Oscar-díj a legnagyobb alkotók kiváltsága, a filmiparon kívül tevékenkedők számára is hordoz némi tanulságot: sosem tudhatjuk, hogyan őrzi meg a nevünket az utókor.

Egy felütés, ami gondolkodásra sarkall

Mindenkinek vannak olyan mondatok az életében melyek beleégnek a tudatába. Ezen mondatok vagy ismertek az illető számára, vagy csupán kemény pszichológiai terápia útján bukkannak a felszínre. Ritka, hogy valaki felfedi belső-jének eme bugyrait mások előtt, de még inkább, ha a társadalom számára is publikussá teszi. Igazi kincsre lelünk, ha egy szakmabeli osztja meg világát, fejlődésének alakulását velünk. Limpár Imre tanácsadó szakpszichológus önmagába enged betekintést az olvasó számára az ősszel megjelent „100 mondat, amely megváltoztatta az életemet - Metszetek egy pszichológus lelkéről” című könyvében, vele beszélgettünk.

LÁSZLÓ-KUN ZSÓFIA,
BENDE BIANKA

Mit tanácsol azoknak, akik félnek egy pszichológiai önéletrajz könyvnek nekivágni?

Sokunk nevelésének egyik alappillére, hogy amit elkezdünk, azt fejezzük is be. Ez az alaptétel sokszor bizony a könyv olvasási szokásainkra is rávetül, már ott, hogy egy könyvet a szokás szerint elején kell elkezdni. Legyünk őszinték, az előszó vagy a bevezetés rengeteg esetben rendkívül unalmas, de ott az ellentét bennünk, hogy a rendes ember A-tól Z-ig halad. Az önfejlesztő típusú irodalomnál meg kell adnunk magunknak az engedélyt, hogy igenis lehessen a közepén kezdeni az olvasást, vagy éppen az utolsó fejezetnél, fontos, hogy érjen benne lapozni. Tartsuk szem előtt, hogy a könyv van értünk, nem mi a könyvért. Merjünk csipegetni! Az első könyvem, az A siker tervezhető maximálisan ebbe a kategóriába sorolható, hiszen a fejezetek is témák szerint lettek megkomponálva. A második, most megjelent könyvemnél azonban van egy tudatos felépítés, érdemes az elején elindulni már csak a narratívák miatt is, ekkor vezetem be a transzgenerációs téglák fogalmát, ami végigvonul az egész kötetben. Egy ilyen könyvet visszalapozva, elgondolkodva, megállva jó olvasni. Három típusú könyvet különböztetek meg a felfogásban, az első kategóriába tartozókat csupán átfutok, ilyen lehet egy vizsgára készülés forrása például. Vannak azok a könyvek, melyeket érdemes egyszer kiolvasni és a harmadik csoport tagjait pedig megéri újra és újra elolvasni. A jó önéletrajzi könyv kvázi kézikönyvként tud funkcionálni, 18 évesen egy fejezet

jelenthet valamit, adhat is sokat, de 25 vagy 35 évesen egész más értelmet és tartalmat képes hordozni ugyanaz a pár oldal a közben megélt tapasztalatok fényében.

Mi volt az a momentum 25 éves korában, ami miatt úgy döntött, nem panaszkodik többé?

A kérdés egy pontszerű emléket firtat, ugyanakkor jelenleg nincs bennem, nem jut eszembe egy konkrét emlék, amihez ezt a döntésemet tudnám kötni. Társadalmi tévedés, hogy amikor sokszor konyhanyelven beszélgetünk a lélekről meg a pszichológiáról, azt hisszük, hogy egy-egy változás egy-egy pillanat műve. Holott a változás nem ott jön létre, csak akkor, ott tudatosul. A változás az mindig egy folyamat. A jó magyar néplélek, az általam kitalált magas 4P indexszel jellemezhető, úgy mint, sokat puffog, pampog, picsog, panaszkodik. Ezt sokat hangoztatok, hiszen szakmai hitvallásom, hogy ezt a szubjektív mérőszámot próbáljuk meg csökkenteni. Fiatal felnőttként jócskán telítődtem azzal, hogy bárhova megyek, folytonos a lehúzás, legyen szó baráti sörözésen, kávézáson, egy családi ebéden vagy ünnepen. Mindenki hangoztatja a sérelmeit, elvárjuk, hogy ezt a másik is tegye meg, de aztán ebből a panaszáradatból mégsem lesz semmi. Ez nem azt jelenti, hogy amerikai önéletrajzi felfogásba kell átcsapni, amikor mindig mosolyogni kell és a dolgok jó oldalát nézni, mert ez sem egy tartható mentalitás. Ne tagadjuk el a valóságot! Az egyéni felelősség az, hogy a való életből az

ember mit emel ki, nem mindegy, hogy egy életút görbén egy szakasz csúcstól csúcsig tart, vagy gödörtől gödörig. Mi magyarok ott szúrjuk el nagyon, akár a társadalom, akár az egyén szintjén, hogy hajlamosak vagyunk azt mondani, hogy az élet nehéz és kegyetlen, túl kell élni valahogy, de ez a felfogás bizony mélyponttól mélypontig tart egy életen át. Popper Péter mondása volt, hogy bizonyos emberek felkelnek és újratanulják a sérelmeiket. Ez ellen lenne érdemes tennünk.

Mennyi időbe telt a 100 mondat megírása, összegyűjtése? Nehéz volt-e a listát 100-ra szűkíteni vagy éppen bővíteni?

A listát határozottan szűkíteni kellett, ha utánajárunk, mindannyian bőven többet kapunk, mint 100 mondat. Visszalapozva az időben körülbelül kettő évvel ezelőtt, az első könyvem megjelenése körüli kampányok és bemutatóelőadások forgatagában november-december tájékán jött egy szikra, egy ihletett állapot, amikor is bevillant a cím, alcím nélkül: 100 mondat, ami megváltoztatta az életemet. Tudtam, hogy ez lesz a következő könyvem, védtem, dédelgettem mint munkacím. A következő bő fél év gyűjtőmunkával telt, a könyv első fejezetébe elhelyezett alapgyakorlatokat megcsináltam, ezzel hangolódva a témára, elvise egy Excel táblát olyan 150 celláig, tele meghatározó mondatokkal. Volt egy szűk kisebbség, amikről már akkor gondoltam, hogy diszkreciós okok miatt nem kerülhetnek be a kötetbe, azokat kicenzúráztam,

a maradék 135-140-et kellett csökken-
tenem egészen addig, míg elértem
100-110-ig. Ezt követte a munka
dandárja 2019 nyarán, mert bizony az
írás az egy visszavonulós tevékenység,
számomra bizonyosan. Ekkor született
meg 90 mondat, majd a maradékot
kezdtm összevonni, megválogatni a
végső formájába, 100-ig. A szerkesztés
folyamata tovább cizellálta a részle-
teket, tudtam, hogy egy külön fejezetet
szánok a TT-knek, a transzgenerációs
tégláknak, és élt egy-két egyéb témakör
is a fejemben, de komoly döntések sora
volt a rendezés, a fejezetekbe gyűjtés
egy fél éven át. Az eredeti kézirat
február 28-án került a kiadóhoz, majd
az őszi megjelenés mellett döntöttünk.

Mi a mondatok felépítése, rangsorolása?

A kötet több típusú mondatot vesz
sorra, vannak azok a bizonyos nagyon
mély, húsbavágó mondatok, jellemzően
a "szuperhatalmaktól", vagyis egy-egy
nagyon erős karakterű nagyszülőtől,
de főleg a szülőktől, ritka esetben
bizonyos testvérektől. Ezen örökségre
rezonál rá egy-egy tanár megjegyzése.
A könyvbemutatón Kadarkai Endre
kiváló mondatát zártam a szívembe,
amivel egyet is értek: „Imre, ez a könyv
rafináltan van megírva.” Jungnak
nagyon sok mindent köszönhetek,
többek között sok írásának köze van
hozzá, hogy én pszichológus lettem.
Nagyon sok mondatnál, mint például
nála, biztos voltam benne, hogy kell
idézet tőle, de a kiválasztott 3-4 gondo-
latból csupán egy maradhatott. A 4-5
féle mondatípust olvasóbaráttá kellett
szelídíteni, szerkeszteni, mert ha nem
vettem volna tekintetbe az olvasót,
akkor valószínűleg sokkal több egzis-
tencialista filozófia, Heidegger és
Daseinanalitikus felfogás került volna
a kifejtésekbe.

Milyen volt a könyv fogadtatása? Mit szólt volna hozzá az édesanyja, aki már nincs közöttünk?

Bárki, aki elgondolkodik, hogy az
életében melyek a kulcsmondatok, és
erről mennyit lehet beszélni, tegye fel
azt a kérdést, hogy kinek van vétőjoga
az életében az ő tartalmaira, és hogy
meddig tart ez a vétőjog. Mert ugye
egy szülőnek nagyon sokáig van
vétőjoga. A fogadtatásban az például
egy izgalmas pillanat volt, hogy azt
tudták a környezetemben, hogy a
könyv készül, de tartalmilag például
azt senki nem tudta, hogy igazán-
diból mi lesz majd a nyomtatásban.
Nyilván ebben a könyvben van hideg
is, meleg is, mint a mellékelt ábra
mutatja. Pszichológusként fontos, hogy
egy olyan üzenetünk is legyen, hogy
ha nem vagyunk őszinték önmagunk
felé a saját szüleinkkel kapcsolatos
viszonyainkban, akkor az ürességben
markolunk, és nem lesz változás. A
könyv töprengésre készített, meren-
gésre sarkall. Nálam ez hogy volt? Az
én anyám miket mondott? Én nagyon
bírom benne, hogy sikerült ezt átütni,
hogy ne toljam túl, hogy itt vagyok,
olvassatok engem, hanem ez valójában
egy felütés, ami gondolkodásra

készítet, egy sajátos tükröt tart. Volt
egy rádióinterjú nem olyan rég, azt
mondta a riporter, hogy most aztán
megismerhetjük, hogy ki az a Limpár
Imre. Mondtam neki, hogy nem, az
ismeret, az önismeret, a másik ismerete
nem arról szól, hogy megtudok száz
mondatot az életéről és akkor én már
ismerem. Az anyám biztos, hogy
meglepődne pár ponton, nagyon sok
újdonsgot megtudna a fiáról. Biztos,
hogy beindítana izgalmas diskurzu-
sokat. Akik ismernek engem előadása-
imról és az ottani stílusomról, semen-
nyire nem lepődnek meg a könyv
egyes mondatain. Sok személyes példát
hozok itt is, ott is. Akik úgy olvassák
ezt a könyvet, hogy mondjuk ajándékba
kapják, és azt se tudják, ki az a Limpár
Imre, lehet, hogy elcsodálkoznak, hogy
lehet ennyit feltárni, nem veszélyes ez?
Nekik sokkal inkább lehet megosztó, de
épp szemfelnnyító is.

Testvérek esetén mit lehet elmondani a téglákról?

Ha nagyon tudományosan közelítenénk
meg a kérdést, be lehetne vonni ide az
ikervizsgálatokat is, viszont, ha nem ezt
a speciális helyzetet nézzük, akkor, ha
csak három vagy négy év van egy-egy
gyerek között, az már nem ugyanaz a

korszak, és emiatt a generációs téglás
hatások sem feltétlenül ugyanazok.
Nyilván, ha egy szülőben egy fix kép él
az életről, annak milyenségéről, és ezt
sokszor mondja, az nagyon könnyen
válhat minden gyerekénél téglává.
Ez nem szükségszerű. Ha valaki
vehemensebb vérmérsékletű, akkor
könnyen lehet, hogy más mondásokra
reagál majd. Biztos vagyok benne, hogy
valamekkora százalékbán van átfedés
a legtöbb testvér sztorijában. Ez egy
személyes benyomás.

Milyen szempont alapján választotta ön ki a saját segítő szakemberét?

Mindenki gondolja végig, hogy mitől
tekint egy segítő szakembert hitelesnek.
Fontos a segítő módszertana, amit
képvisei. Például én nagyon sokszor
azt gondolom a saját munkámról, mint
tanácsadó szakpszichológia, hogy
az egyik feladatom sokszor az, hogy
felkészítsem a hozzám fordulót egy
terápiára. Mert amikor hozzám jön, azt
hiszi, hogy megvannak a gyors megoldá-
sok, de az csak egy pontig jó. Én
anno azért választottam egy analitikus
irányultságú segítő, mert egy ponton
nagyon sokszor intellektualizálok,
racionalizálok, szép szavakat mondunk,
és a szavak mögé bújunk. Azért

Transzgenerációs téglák

„Egy, a gyermekkorban a szülőktől és a
kiemelten fontos személyektől kapott
üzenetek rendszere, amelynek alapján
döntést hozunk önmagunkra, a jövőnkre,
a világra és a kapcsolatainkra vonat-
kozóan. Olyan szólás-mondások eszen-
ciája ez, amely egy mondatba sűrít
egy-egy igazságot, amit a gyermek – és
a későbbi felnőtt is – feltétlen életigaz-
ságnak tekint.” definiálja a transzgene-
rációs téglákat Limpár Imre a könyvében.
Ilyen jellemépítő köveket mindenki hordoz
magával, legyen szó pozitív, vagy akár
éppen mélységesen negatív tartalomról.
Ki ne hallotta volna már élete során az
alábbi mondatokat: „Az élet nehéz.”, Ne
bízz senkiben!”, „Amit elkezdted, azt fejezd
is be!” stb. Ezek a determináló üzenetek
bizony sokszor felmenőktől érkeznek,
és van, hogy kitörölhetetlenül nyomot
hagynak. Sokszínűségükből fakadóan hét
csoportba sorolhatóak a jó tanácsoktól a
párkapcsolati meglátásokig, a munkával,
anyagiakkal kapcsolatos iránymutatá-
sokon át. A kérdés csupán az, hogy az
ember beazonosítja-e ezeket a téglákat,
és ha igen, hogyan képes a helyén kezelni
és együtt élni velük.

szeretem az analitikusokat, mert őket
nem lehet bevezetni a málnásba, őket
pont nem érdekli, hogy mennyire
vagyunk okosak, mindig rá fognak
kérdezni az érzéseinkre. A kötődéseink,
az érzelmi mintázataink rejtik a titkot.
A mély rétegek adnak nagyon sokszor
igaz választ. Az analitikusok viszont ott
tévednek, hogy néha nem veszik figye-
lembe, hogy vannak jó „Algopyrinek”
is. Ha van egy halogató személy, akkor
neki az a tünete, hogy halogat, és ennek
lehet mélylélektani oka. A halogató ellen
viszont tudnék tíz ellenszert mondani,
mint „Algopyrin-szint”. Attól
függ, hogy mennyi ideje, energiája,
figyelmi kapacitása, no meg pénze van
rá az illetőnek, hogy önmaga lelkével
foglalatoskodjon. Érdemes mindig
megvizsgálni, hogy az adott élethely-
zetben mi a legfontosabb.

Hogyan indít Ön egy napot? Hiszen ahogy írta: „Minden nap új esély. Minden reggel van beleszólásunk.”

Én mindig nagyon szeretek korán kelni
és ha egy mód van rá, olvasok. Írni is
szoktam, többnyire skicceket, feljegy-
zéseket. Van, hogy két hétig semmit,
és van, hogy három héten át minden
reggel. Nem napló ez, hanem önref-
lexió, célok, tisztázó gondolatok. Ami
biztos, hogy minden reggelben van egy
joghurt és egy kávé. Egy hosszú kávé
kis tejjel és egy cukorral.

Várható-e következő könyv? Milyen témában?

Várható folytatás, a témát még nem
tudom. Csak most öt-hat ötlet cikázik
bennem. Ami biztos, hogy a következő
tíz-tizenöt évben szeretnék írni az
örömgylkosokról és az energiavámpí-
rokról. Az első könyvben szántam rájuk
egy keveset, de ők bőven megérnének
egy egész kötetet.

Mitől lehet aktuális a klasszikus?

Klasszikus irodalom. Most mindenkinek összeszorult egy pillanatra a gyomra. Eszünkbe jut a Kőszívű ember fiai, a Pál utcai fiúk, az Abigél. Van, amelyiket szerettük, van, amelyiket semmi pénzért le nem vettük volna a polcról. Én személy szerint Puskin

Anyeginje után annyira elzárkóztam az oroszoktól, hogy Dosztojevszkij Bűn és bűnhődését a színházban sem voltam hajlandó megnézni.

De vajon a klasszikus egyenlő a kötelező olvasmánnyal? És a kötelező egyenlő olvashatatlansággal?

KOVÁCS ZSÓFIA

Hogy pontosan mi klasszikus, azt senki sem tudja. Nincs definíció. Valami olyasmi lehet, mint a pont vagy a sík a matematikában. Elfogadjuk, hogy van, és azt is, hogy nekünk bizony el kell olvasnunk belőle néhányat. Aztán természetesen rábólintunk a sztereotípiára is, miszerint ezek a könyvek rosszak és idejétmúltak. Tehát klasszikus egyenlő ódivatú és érdektelen.

Fotó: Mórincz Szilvia

Azonban, ha közelebbről is megvizsgáljuk a regényeket, elég hamar rádöbbenhetünk, hogy a világ és legfőképpen az emberek nem nagyon változnak. Ugyanúgy leszünk szerelmesek, ugyanúgy küzdünk az álmainkért, és ugyanúgy ki szeretnénk törni a nekünk rendelt sors falai közül. Vegyük például a Kőszívű ember fiait. Miről is szól? Van egy irányításmániás apa, aki még meghalni sem tud úgy, hogy ne tenne keresztbe a családjának. Megparancsolja feleségének, hosszabb, vagy rövidebb távon, de mindenképpen tegye tönkre gyermekei életét. Amelyik szerelmes, az legyen minél távolabb a kiszemelt nőtől, amelyik harcolna, az legyen hivatalnok, amelyik meg a hazát szolgálná, az menjen külföldre. Na de mit tesz egy elnyomott feleség, ha végre elpatkol az ura? Épp az ellenkezőjét annak, amit kértek tőle. Teljesen mai történet. Ha elvonatkoztatunk az 1848-49-es forradalom és szabadságharc fel-feltűnő csatajeleneteitől, akkor igazából a szomszéd Kázmér és Mari elválásának lehetünk szemtanúi. A gyerekek hol anyjuknak engedelmeskednek, hol apjuk végakarátát próbálják teljesíteni, és néha még saját vágyaik is felszínre törnek. Vagy nézzük Mórincz regényét, a Légy jó mindhaláligot! Misi, a drága, mindenki szerint nyafogós Nyilas Mihály bekerül egy iskolába, ahol állandóan bántják. Nem, nem a súlya miatt kritizálják, a fogszabályozóját sem fixírozzák, és még a béna telefonjára sem tesznek megjegyzéseket, viszont elveszik az uzsonnáját. Az anyja nem azért nem figyel rá, mert éppen dolgozik, és az apja sem az aktuális nőjével van elfoglalva, de a gyereknek nincs, aki segítsen. Elkezd pénzt keresni,

és olyan barátokat, akik megértik. Még szerelmes is lesz, egy olyan nőbe, akiről természetesen tudja, hogy sosem lehet az övé. Nem ismerős a situáció? Mórincz a Rokonokkal sem lőtt mellé. Ott egy hirtelen jó pozícióba kerülő ember gyötrődéseit követhetjük figyelemmel. Láthatjuk, miképpen próbálják meg kihasználni, újonnan megismert „rég” barátai, rokonai. Most pedig evezünk távolabbi vizekre! Külföld. Oroszország. Tolsztoj. Anna Karenina. És a szerelem. Milyen jó dolog is az első szerelem, meg az igaz szerelem. De milyen bonyolult, amikor valaki olyanba szeretünk bele, akibe nem szabad. Az Anna Kareninában minden benne van, ami egy elrontott párkapcsolathoz kell. Megcsalás, viszonzatlanság, kételyek, nem teljes odaadás, beletörődés, érdeklátlanság, becsúszott gyerek, és a vágyak mindenképp felett. A regény úgy mai, hogy majdnem 150 éves. Megjelenik benne a bűntudat. Ott a kérdés is: Hogyan lehet valami ennyire jó, miközben végtelesen helytelen? Vajon ma, amikor a válások már elfogadottak, sőt a házasságok nagy része azzal végződik, mit mondanánk Annára? Otthagyja a gyermekét, csak hogy egy másik férfival legyen. Elítélnénk? Persze. 150 év alatt mindössze a körülmények változtak. Áfra János, kortárs költőnk így vélekedik a témáról: „Mivel a közoktatásban alapvetően a klasszikus irodalmi ismeretanyagok vannak előtérben, nem hiszem, hogy különösebben védőbe-szédre szorulnának a kanonikus szövegek, sőt, én igazság szerint látnám értelmét annak, hogy arányában sokkal nagyobb figyelmet kapjon a kortárs irodalom széles körű megismertetése.

Ma a legtöbben úgy kerülnek ki a középiskolából, hogy azt hiszik, minden valamire való költő és író halott már vagy száz éve, ami nagyon szomorú, mert valójában nemzetközi rangú a kortárs magyar irodalom. A kortárs szövegek pont azért tarthatnának számot nagyobb érdeklődésre a fiatalok körében, mert sok őket érintő problémát fogalmaznak meg, és ezt gyakran közérthető, alulretorizált nyelven teszik, így kínálva fel az azonosulás lehetőségét. A régtől kanonikus irodalmi szövegek is befolyásolják persze az emberi személyiség alakulását, de talán sokszor több befektetett energiát kívánnak az olvasóktól. Egy-egy igazán nagyszabású műben elmélyedve az emberi létezés fontos összefüggései kerülnek új megvilágításba, relativizálódnak az addig tényyszerűnek vélt jelenségek, olyan dolgokat érthetünk meg a teremtett szövegvilág által, amelyek egyben a saját életünk összefüggéseit is képesek lehetnek más fénybe helyezni.” A címben feltett kérdésre az én válaszom valami ilyesmi: A klasszikus pont, amiatt klasszikus, mert aktuális, és épp azért aktuális, mert klasszikus. Témáját tekintve örök, de legalábbis ma még érvényes. Márai, Jókai, Kosztolányi, Mikszáth, Gárdonyi, az oroszok, a németek, az angolok. Ők nem a jövő olvasójára gondoltak, amikor írtak. Csupán az akkoriakra, de mivel mi emberek, csak nagyon lassan tudunk változni, vagy talán egyáltalán nem, így hozzánk is szólnak. Mert igenis megszólítanak. Nem kell nagy dolgokra gondolni, van, akinek mindössze ennyit mondanak: „Hé paraszt! melyik út megyen itt Budára?”

MŰHELY

Felelős kiadó:
Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem

Felelős szerkesztő:
Szili Ákos
Varga Ferenc

Főszerkesztő: Szabó Zsolt

Rovatvezetők:
Kovács Zsófia
BME körkép, bme.korkep@muhely.com
Publicisztika, publicisztika@muhely.com

Kókai Bálint
Kapun kívül, kapunkivul@muhely.com,

Kulcsár Dorottya
Közélet, kozelet@muhely.com

Balogh Kata Boglárka
Sport, sport@muhely.com

Benda Bianka
Magazin, magazin@muhely.com
Technika, technika@muhely.com

Képszerkesztő:
Szlávik Orsolya

Tördelőszerkesztő:
Fejes Bence

Az újság készítésében résztvettek:
Vézi Blanka

Szerkesztőség:
1111 Bp., Műgyetem rkp. 3.
K. alagsor 80/a.
E-mail: info@muhely.com,

Hirdetésszervezés:
E-mail: info@muhely.com

Nyomtatás:
Mediaworks Hungary Zrt., Nyomda
Címe: 6729 Szeged, Szabadkai út 20.
Felelős vezető:
Szabady Balázs

Az újság megjelenik kéthetente
6500 példányban.

Ingyenes.

HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

www.observer.hu

NYEREMÉNYJÁTÉK

A helyes megfejtést beküldők között egy páros jegyet sorsolunk ki a Szkéné színház egy előadására. A megfejtéseket a muhelymegfejtes@gmail.com e-mail címre várjuk **október 20-ig**. Előző számunk nyertese: **Horváth Hanna Zsófia**.

	Kartell	Csónak lapátja	Left	Itterbium vegyjele	Az élet csirája	Elegy	Holland autójel	Ének	Leguán szerű hüllő	Tempo	Római hatos	Szülő nélküli	Liter	
1.														T
Véd			Sétál Ruha méret							Betűt vet Tanuló vezető			Oxigén Rózsa jelzője	
Tagadó szó				Grenada Görbe gally			Szemmel érzékel Gauss				Folyékony anyag Szintén ne			
Nagy varázsló			Dehogy! Tesz		Ezüst vegyjele Rémálom utcája			Római ezer Rejteget		Só angolul Állóvíz				
Forgat							Angol múzeum Mega					Éneklő szócseka Helyi hálózat		
Régi		Ablativus Ama				Ketten együtt Juttat		Nahát! Fővárosi egyetem			Régi súlymérték Méter			
Bőséges étkezés							Magad Az arcához			Sakk műszó Ezen a helyen				
Zamat			Gamma Menny-bolt		Vastag papír Betéti társaság						Borszóló-fajta Páros sóder!			
Urán		Észak Exa		Bór Amper		Szerencse-játék Eme						Téli sport Atméről jele		
2.													?	

október 25., 19.00

a Manna és a Szkéné Színház közös Staféta-nyertes előadása

Simon Longman

Rozsda avagy Minden vérünk benne szárad

Fordította: Horváth János Antal

Becky és Anna birkapásztörök. A világon semmi máshoz nem értenek, de ehhez nagyon. A sors mégis ellenük van. Családjuk eltűnik mellőlük, ki a halálba, ki a messzeségbe menekül. A legkevésbé sem számítanak arra, hogy a segítség egy sehonnan jött csavargótól érkezhetsen, aki megváltoztatja az életüket, pont eléggé ahhoz, hogy egy kicsit másképp lássák a földet, ami a lábuk alatt, és az eget, ami a fejük felett van.

A Staféta-nyertes előadás Simon Longman izgalmas szövegvilágú, vibráló színművének magyarországi bemutatója, amit 2018-ban a londoni Royal Courtban mutattak be. A darabért Longman megkapta

a legígéretesebb fiatal drámaíró díját.

Becky – Rainer-Micsinyei Nóra
Anna – Bata Éva
Guy – Baki Dániel
Ben – Hajdu Péter
Mick – Dióssi Gábor
Zenél – Bakai Márton

Látvány – Csomor Katerina, Szabó Márton István
Zene – Bakai Márton
Rendező munkatársa – Tóth Hajnalka
Produkciós vezető – Gáspár Anna
Rendező – Horváth János Antal

www.szkene.hu • 1111 Bp. Műgyetem rkp. 3. K épület 2. emelet

BME COPY FÉNYMÁSOLÓ SZALON ÉS JEGYZETBOLT - „E” ÉPÜLET, FÖLDSZINT

FEKETE FEHÉR FÉNYMÁSOLÁS/NYOMTATÁS ÖNKISZOLGÁLÓBAN

A/4: 10 Ft/ oldal A/3: 20 Ft/ oldal

FEKETE FEHÉR FÉNYMÁSOLÁS/NYOMTATÁS PULTNÁL

A/4: 15 Ft/ oldal A/3: 30 Ft/ oldal

SZÍNES FÉNYMÁSOLÁS/NYOMTATÁS

A/4: 50 Ft/ oldal A/3: 100 Ft/ oldal

SPIRÁLOZÁS:

1-100 lap: 330 Ft
101-200 lap: 450 Ft
201-400 lap: 600 Ft
401- lap: 650 Ft

FÉM SPIRÁL:

1-45 lap: 400 Ft
46-65 lap: 450 Ft
66-95 lap: 500 Ft
96-120 lap: 550 Ft

DIPLOMAKÖTÉS:

3 sor aranyozott betűvel,
Fekete vagy Bordó borítóval

3 órás kötés: 2800 Ft
1 napos kötés: 2300 Ft
3 napos kötés: 2100 Ft
1 hetes kötés: 1700 Ft

EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK:

Szórólap, névjegykártya, kasírozás, grafikai tervezés,
Naptár készítés, Ajándéktárgyak

SCAN: 30 Ft/ oldal

KÖNYV SCAN: 70 Ft/ oldal

LAMINÁLÁS:

névjegy 30 Ft
A/6 50 Ft
A/5 80 Ft
A/4 120 Ft
A/3 210 Ft

PAPÍR ÁRAK: 120 gr.: 650 Ft/m²
140 gr.: 750 Ft/m²
180 gr.: 950 Ft/m²

FEKETE-FEHÉR TERVRAJZ NYOMTATÁS

Szabvány méretek árai

A0: 350 Ft A1: 230 Ft A2: 150 Ft

Szabványtól eltérő méretek árai

914mm	4 Ft/cm
841mm	3,5 Ft/cm
594mm	3 Ft/cm
420mm	2,5 Ft/cm
297mm	2 Ft/cm

NAGYFORMÁTUMÚ SZÍNES NYOMTATÁS

50% alatt

50% felett

A/2	350 Ft	500 Ft
A/1	600 Ft	950 Ft
A/0	1100 Ft	1900 Ft

Egyedi méret 1200 Ft/m² 2000 Ft/m²

RENDEZÉS:

Pólyás dosszié: 40 Ft
Szalagos írományfedél: 65 Ft
Lefűzős Dosszié: 80 Ft
Genotherm: 15 Ft

Elő- és hátlapok A/4: 60 Ft, A/3: 100 Ft

Boríték: A/4: 50 Ft

A/5: 40 Ft

LA/4: 20 Ft

Íratsín: 6 mm (50 lapig) / 50 Ft

10 mm (70 lapig) / 60 Ft

12 mm (120 lapig) / 70 Ft

Nyitvatartás:
H - Cs: 9 - 15 h
P: 9 - 14:30 h

A fenti árak az Áfa-t tartalmazzák

Felhívjuk figyelmüket, hogy hozott papírra nem áll módunkban nyomtatni!
Önkiszolgáló nyomtatás esetén a hibás oldalakat is felszámoljuk!

/BMEcopy

1111 Budapest, Egry József út 1. - „E” épület földszint

E-mail: bmeprinterkft@gmail.com

+36 -1-463-2309